

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/51/2017
Identifikačné číslo spisu:	6816010080
Dátum vydania rozhodnutia:	01.03.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:6816010080.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného F. Z. pre pokračovací zločin podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti podľa § 424 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením konanom 1. marca 2018 v Bratislave dovolanie obvineného F. Z. podané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Adriany Krajníkovej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 1. februára 2017, sp. zn. 3 To 133/2016, a rozhodol

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. sa vyslovuje, že rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 1. februára 2017, sp. zn. 3 To 133/2016, a rozsudkom Okresného súdu Revúca z 5. októbra 2016, sp. zn. 1 T 17/2016, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v § 424 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. s účinnosťou do 31. decembra 2015

v n e p r o s p e c h obvineného F. Z..

II. Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. z r u š u j e s a napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 1. februára 2017, sp. zn. 3 To 133/2016, a rozsudok Okresného súdu Revúca z 5. októbra 2016, sp. zn. 1 T 17/2016, v celom rozsahu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. sa Okresnému súdu Revúca p r i k a z u j e , aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Revúca (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 5. októbra 2016, sp. zn. 1 T 17/2016, uznal obvineného F. Z. v bodoch 1/ až 3/ vinným z pokračovacieho zločinu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti podľa § 424 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. a v bode 4/ z

prečinu hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na skutkovom základe, že:

1/ v meste Revúca a na iných miestach, prostredníctvom internetovej sociálnej siete Facebook podnecoval k obmedzovaniu pasívneho volebného práva občanov Slovenskej republiky pre ich príslušnosť k maďarskej národnostnej menšine návrhom na prijatie ústavného zákona takým spôsobom, že dňa 11. augusta 2015 na verejnom facebookovom profile Slovenská ľudová strana - ZO Revúca uverejnil text: „Zákaz činnosti maďarských politických strán na Slovensku! Je nemysliteľné, aby v slovenskom parlamente rozhodovali o Slovákoch príslušníci maďarskej menšiny! Vári Slováci sedia v maďarskom parlamente? Ústavným zákonom zastaviť činnosť maďarských politických strán a odstrániť krivdy páchané na Slovákoch v južnej časti Slovenska! Na stráž!“, a v rámci textu umiestnil znak Slovenskej ľudovej strany, pričom tento text videlo a vzápätí zdieľalo najmenej 42 užívateľov, následne sa uvedený text dňa 4. septembra 2015 objavil aj na facebookovom profile Nezávislé Slovensko s obmenou znaku Slovenskej ľudovej strany za fotografiou muža s tetovaním na krku, pričom tento text videlo a vzápätí zdieľalo najmenej 44 užívateľov,

2/ v meste Revúca a na iných miestach, prostredníctvom internetovej sociálnej siete Facebook podnecoval k obmedzovaniu práva na súkromie, práva na nedotknuteľnosť obydlia, práva na osobnú slobodu a práva na ľudskú dôstojnosť občanov Slovenskej republiky pre ich príslušnosť k rómskej menšine takým spôsobom, že dňa 19. marca 2015 na verejnom facebookovom profile Slovenská ľudová strana - ZO Revúca uverejnil text: „Cigáni sú nadpočet pre slovenský rozpočet. Mýlna sa domnievajú niektoré jedince, že chcem vyvraždiť cigánske etnikum! Celkom postačí legislatívne upraviť niekoľko zákonov, aby neboli financovaní za nič a za príslušnosť k cigánskemu etniku. Cigánska reforma? Ani cent zadarmo! Zrušiť funkciu splnomocnenca vlády pre cigánsku menšinu, okamžite pozastaviť vyplácanie dávok a všetkých ďalších „humánnych“ príspevkov, neďať ani cent osobám, ktoré neprispievajú do štátnej pokladnice, neďať ani cent osobám, ktoré neplatia dane a odvody, neplatiť za nezodpovedné rozmnožovanie, neplatiť za plodenie detí deťmi a príbuznými, neplatiť za príslušnosť k cigánskemu etniku, neplatiť za chodenie do školy, odobrať právo voliť a byť volený analfabetom, neplatiť daní a odvodov, žiadne stavenie domov zadarmo, odstránenie cigánskych osád na cudzích pozemkoch a obydlí bez stavebného povolenia, segregácia detí od mentálne zaostalých, špinavých a chorých, ochrana životov, zdravia a majetku Slovákov oddelením agresívnych, zaostalých a primitívnych tlúp, eliminovať činnosť pseudohumánnych organizácií a zastaviť ich činnosť v súvislosti so spravovaním štátu ohľadne cigánskeho etnika, tvrdé trestné postihy a zamedzenie plodeniu detí deťmi a príbuznými. Nulová tolerancia! Nulová falošná humanita! Nulová diskriminácia Slovákov! Pravda! Rovnoprávnosť! Spravodlivosť! Stop Slovensku ako výchovnému ústavu cigánskemu! F. Z.“, pričom tento text videlo a následne zdieľalo najmenej 50 užívateľov sociálnej siete Facebook,

3/ v meste Revúca a na iných miestach, prostredníctvom internetovej sociálnej siete Facebook podnecoval k obmedzovaniu práva na súkromie, práva na nedotknuteľnosť obydlia, práva na osobnú slobodu a práva na ľudskú dôstojnosť občanov Slovenskej republiky pre ich príslušnosť k rómskej menšine takým spôsobom, že dňa 20. mája 2015 na verejnom facebookovom profile F. Z. uverejnil text: „Cigánska otázka!!! Žiadna tolerancia a žiadna falošná humanita. Dost' bolo! Neplatiš si dane, neplníš si povinnosti voči štátu, tak ti automaticky zaniká nárok na všetko! Žiadne dávky, žiadna sociálka, žiadne pôrodné, žiadne detské prídavky, žiaden byt, žiadna zdravotná starostlivosť, žiaden dôchodok! Proste nič! Dost' bolo nekontrolovaného a nezodpovedného množenia sa cigánskeho etnika! Nič zadarmo cigánom, stačilo živenie daromných, lenivých cigánov, ktorí sa nechcú vzdelávať a pracovať! Cigáni nie sú na tom tak ako sú vinou Slovákov, ale sami sú si vinní, sami to tak chcú! Slováci nie sú povinní živiť darebákov a Slovensko nie je výchovný a dobročinný ústav! Vyhnat' ich z nezákonne okupovaných pozemkov a sústrediť ich do cigánskej rezervácie. Aj to iba dočasne, kým im ich mecenáši nekúpia časť priestoru, alebo si ich nevezmú na ich územie, na ktorom si ich budú vykrmovať! Na Slovensku nie a nie za peniaze Slovákov. Na stráž Slováci!“, a v rámci textu umiestnil fotografiu svojej osoby s tetovaním na krku, pričom tento text videlo a vzápätí zdieľalo najmenej 26 užívateľov sociálnej siete Facebook,

4/ v meste Revúca a na iných miestach, prostredníctvom internetovej sociálnej siete Facebook hanil príslušníkov rómskej menšiny takým spôsobom, že dňa 15. septembra 2015 na verejnom facebookovom profile Nezávislé Slovensko uverejnil text: „Voľby 2016. Volebné právo. Žiadam upraviť volebný zákon! Odobrať volebné právo všetkým, ktorí neodviedli do štátnej pokladnice ani cent! (dane, odvody, sociálne, zdravotné...t. j. 99% cigáňov a 1% ďalší). Odobrať volebné právo analfabetom, ktorí neukončili základnú školu a mentálne nespôsobilým (99% cigáňov). Odobrať právo byť volený analfabetom, jedincom, ktorí nemajú ukončenú základnú a strednú školu a všetkým, ktorí si neplnia záväzky voči štátu (99 % cigáňov). Odobrať cudzincom právo byť volený do EP a v komunálnych voľbách. Po odhlasovaní by mal byť každý jeden volič povinný odovzdať všetky zvyšné hlasovacie lístky osobe na to určenej ešte v priamo vo volebnej miestnosti, po kontrole zničené! Na stráž!“, a v rámci textu umiestnil fotografiu svojej osoby s tetovaním na krku, znak orlice s dvojkrížom a nápis Slovenský štát, pričom tento text videlo a následne zdieľalo najmenej 79 užívateľov sociálnej siete Facebook.

Za to okresný súd obvineného F. Z. odsúdil podľa § 424 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 41 ods. 1 Tr. zák. a § 38 ods. 4 Tr. zák. v spojení s § 37 písm. h) Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov a 4 mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. ho pre výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený F. Z. odvolanie, o ktorom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozhodol rozsudkom z 1. februára 2017, sp. zn. 3 To 133/2016, tak, že napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. d) Tr. zák. zrušil v celom rozsahu a v zmysle § 322 ods. 3 Tr. por. uznal obvineného F. Z. v bodoch 1/ až 4/ vinným z pokračovacieho zločinu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti podľa § 424 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. Za to ho podľa § 424 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. odsúdil na trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a § 50 ods. 1 Tr. zák. mu výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil so skúšobnou dobou v trvaní 5 rokov.

Proti tomuto rozsudku bolo dňa 8. júna 2017 doručené krajskému súdu dovolanie obvineného F. Z. podané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Adriany Krajníkovej, advokátky so sídlom Kuzmányho 57, 040 01 Košice; okresnému súdu odstúpené 15. júna 2017.

V podanom dovolaní obvinený Z. uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), i) Tr. por., tzn. zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

K hmotnej stránke obvinený uviedol, že bol odsúdený za výroky prednesené na jeho facebookovom statuse, ktoré sú jeho vyjadrovaním sa k téme osobných, občianskych, volebných a sociálnych práv osôb a občanov, ohľadne ktorých kriticky vyjadroval svoj názor smerom k zmene a novelizácii ich zákonnej a ústavnej úpravy. Len využil svoje právo podľa čl. 26 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“). Odhliadnuc od uvedeného, trestného činu podľa § 424 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. sa objektívne nemohol dopustiť, pretože to by sa musel vyjadrovať k právam a slobodám niektorého národa, národnosti, rasy alebo etnickej skupiny, ktoré sú upravené v IV oddiele II. hlavy Ústavy SR. On sa však vyjadroval len k právam upraveným v druhom, treťom a piatom oddiele druhej hlavy Ústavy SR, ktoré práva a slobody patria každému, alebo občanovi, nie špeciálnemu subjektu v zmysle citovanej skutkovej vety Tr. zák., teda národom, národnostným menšinám, rasám, alebo etnickým skupinám.

Ku skutku 1/ uviedol, že sa vyjadril proti prítomnosti maďarskej (zahraničnej) strany v slovenskom parlamente. Skutku sa nemohol dopustiť, pretože neprípustnosť zahraničných politických strán je v našom parlamente daná už zákonom č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 85/2005 Z. z.“). Ohľadne skutkov 2/ až 4/ sa vyjadruje k občianskym a sociálnym právam, teda právam každého a právam občanov, čím sa nemohol dopustiť skutku voči právam niektorého národa, menšiny, rasy, či etnika, v danom prípade cigánskeho etnika. K skutku č. 4/ navyše poukázal na percentuálnu skladbu cigánskeho etnika ohľadne prednášanej a

kritizovanej problematiky. Uviedol, že zákon nepozná zločiny myšlienkové a názorové a už vôbec predmetom trestného stíhania nemôže byť informácia (i keby nesprávna) o štatistickom, resp. percentuálnom údaji prednášaných vecí. Zdôraznil, že osobné, občianske, volebné a sociálne práva nie sú právami cigánskeho etnika, ale právami všetkých, alebo občanov.

Odvolačiemu súdu vytýkal, že sa riadne nevysporiadal s jeho hmotnoprávnymi námietkami a poukázal pritom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 19. marca 2013, sp. zn. 4 Tdo 49/2012, v zmysle ktorého v otázkach vyjadrovania sa k určitej skutočnosti nejde bez ďalšieho o trestný čin. Jeho výroky nie sú namierené proti cigánskemu etniku (a maďarskej menšine) ako takému, ide o témy, ktorými kritizuje spoločensky neakceptovateľné správanie (všetkých) osôb, z ktorých percentuálne väčšinovú účasť na diskutovanom probléme pripisuje jednotlivcom z tohto etnika. V konaní nebol preukázaný žiaden argument smerujúci k naplneniu úmyslu podnecovať k obmedzovaniu práv cigánskeho etnika alebo maďarskej menšiny ako takých.

K procesnej stránke uviedol, že v konaní došlo k hrubému porušeniu zákona, keď za účelom posúdenia právnej otázky - trestnosti skutku, pre účel vznesenia obvinenia, bola do konania v rozpore s § 1 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. prizvaná organizácia - Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ďalej len „SNSLP“). SNSLP nemá žiadnu kompetenciu na vydávanie odborných stanovísk do trestného konania. Výetrovateľ preto absolútne nekompetentnej osobe odovzdal vyšetrovací spis a na podklade takto nezákonne vyhotoveného stanoviska vydal uznesenie podľa § 206 ods. 1 Tr. por. V poslednej časti poukázal na rozpor vo vyjadreniach odvolacieho súdu, keď tento na jednej strane skonštatoval, že jeho odvolanie je dôvodné, aby následne skonštatoval správnosť postupu podľa § 2 ods. 10, ods. 12 Tr. por. Namietal, že odvolací súd „zľahčil, zhojil a procesne nevybavil“ nezákonnosť odborného vyjadrenia SNSLP. Namietal aj nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, resp. protirečivosť viacerých jeho častí. V tomto smere predovšetkým poukázal na tú časť, kde odvolací súd odmietol vyjadrenie SNSLP, aby toto následne vo forme „pomôcky“ pre sudcu pripustil. Takýto postup svedčí o absolútnej svojvôli a zneužívania jeho právomocí. Vysvetlil, že spáchanie skutkov nikdy nepopieral, namietal len nezákonnosť procesu a fakt, že skutky nekorešpondujú s aplikovanými skutkovými podstatami trestných činov.

Na podklade týchto skutočností obvinený F. Z. navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové prerokovanie a rozhodnutie.

K podanému dovolaniu sa 30. augusta 2017 vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Revúca (ďalej len „prokurátor“), ktorý ho navrhol odmietnuť.

Uviedol, že súdy pri právnej kvalifikácii postupovali správne. Na s. 9 - 13 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu sú všetky obligatórne znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 424 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zák. dostatočne rozobraté. Pripomenul, že právo na slobodu prejavu nemožno chápať absolútne a priamo v Ústave SR sú prípady, kedy ho možno zákonom obmedziť. Jedným z takýchto prípadov je § 424 Tr. zák. Uviedol, že z použitých slovných spojení (stačilo živenie daromných, lenivých, cigánov, sústrediť ich do cigánskej rezervácie, segregácia detí od mentálne zaostalých, špinavých, cigáni sú nadpočet) musí byť každému zrejmé, že ide o útoky, o podnecovanie smerujúce k obmedzovaniu práv a slobôd iných, ktoré je jednoznačne spôsobilé vzbudiť nenávisť. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 49/2012, nemá všeobecnú záväznosť, týkalo sa iného trestného činu (hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. a) Tr. zák.) s odlišnou skutkovou situáciou. Na odborné vyjadrenie SNSLP odvolací súd neprihliadal. Na okraj prokurátor dodal, že pozdrav „Na stráž!“ bol pozdravom militantného zoskupenia Hlinkovej mládeže 1938 - 1945, ktorý pôsobil v rámci totalitného Slovenského štátu, potláčajúceho základného práva a slobody občanov. Záverom tiež dodal, že právo obvineného nemôže byť porušené tým, že súd vyhodnotí vykonané dôkazy spôsobom, ktorý nezodpovedá jeho predstavám.

Spisový materiál bol spolu s dovolaním najvyššiemu súdu predložený na rozhodnutie 4. septembra 2017. Následne predseda senátu doručil na vedomie vyjadrenie prokurátora obvinenému a jeho obhajcovi.

Dňa 16. októbra 2017 obvinený Z. označil vyjadrenie prokurátora za príliš všeobecné, nijako sa nevysporadúvajúce s jeho námietkami. Poukazujúc na princíp právnej istoty, spochybnil záver prokurátora ohľadne nemožnosti aplikácie uznesenia sp. zn. 4 Tdo 49/2012 na posudzovaný prípad. V uznesení najvyšší súd ustálil otázku regulárnosti pojmu „cigán“ ako príslušníka cigánskeho, resp. rómskeho etnika. Zopakoval, že odvolací súd sa nezaoberal žiadnou z jeho hmotnoprávných námietok a že k vzneseniu obvinenia došlo výhradne na podklade nezákonne vyhotoveného posudku SNSLP. Rozviedol, že jeho zámer nebol podnecovať k nenávisti, ale naopak tento bol „pozitívne konštruktívny“, keď v celospoločenskom záujme poukazoval na problém časti cigánskeho etnika. Vo vzťahu k pozdravu „Na stráž!“ odkázal na rozhodnutie najvyššieho súdu z 1. júna 2016, sp. zn. 8 Sr 1/2014, ako aj na uznesenie Okresnej prokuratúry Bratislava I zo 16. júna 2009, sp. zn. 2 Pv 301/09-17, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie za skutok spočívajúci vo verejnom prednesení takéhoto pozdravu.

Pokiaľ ide o snahu „sústrediť ich do cigánskej rezervácie“ vysvetlil, že nejde o nič iné, len o okopírovanie amerického riešenia s indiánskymi rezerváciami. Výrok „cigáni sú nadpočet pre slovenský rozpočet“ poukazuje na problematiku zneužívania štátnych dávok na úkor ostatnej spoločnosti zo strany niektorých jedincov tohto etnika. K výzve na „segregáciu detí od mentálne zaostalých, špinavých a chorých, ochrana životov, zdravia a majetku Slovákov oddelením agresívnych, zaostalých a primitívnych tlúp“ vyhlásil, že by mu to malo slúžiť ku cti, keďže sa zaujíma o mentálny rozvoj, hygienu a zdravie cigánskych detí. Ide o racionálny výrok a to isté platí aj pre „oddelenie agresívnych, zaostalých a primitívnych tlúp“. Dodal, že výroky treba posudzovať objektívne a nie ideologicky - vyjadruje sa o cigánskom etniku a nie napr. o rusínskom alebo maďarskom, keďže tam nedochádza k incestu medzi príbuznými, rodičmi a deťmi. Výrok „stačilo živienie daromných lenivých cigánov“ je objektívne pravdivý, keďže spoločnosť vie o absencii ich záujmu o vzdelávanie, resp. o prácu. Vo všetkých prípadoch navrhuje zákonné riešenia a nie brojenie k nenávisti.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal dovolanie obvineného F. Z. i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), prostredníctvom ustanoveného obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Po zistení, že niet žiadneho zákonného dôvodu pre odmietnutie dovolania (§ 382 Tr. por.), preskúmal najvyšší súd na neverejnom zasadnutí podané dovolanie a zistil, že dôvody dovolania sú zjavne preukázané a je zjavné, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 Tr. por. a § 388 ods. 1 Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Vzhľadom na charakter posudzovanej trestnej činnosti (tzv. verbálne trestné činy), ako aj dovolacie námietky obvineného Z., si najvyšší súd dovoľuje na úvod pripomenúť, že ani právo na slobodu slova, podobne ako iné práva a slobody, nie je absolútne. Už z čl. 26 ods. 4 Ústavy SR plynie, že slobodu slova možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

Dokonca z čl. 20 ods. 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (vyhláška MZV ČSSR č. 120/1976 Zb.) plynie Slovenskej republike pozitívny záväzok, aby zákonom (rozumej Trestným zákonom) zakázala akúkoľvek národnú, rasovú alebo náboženskú nenávisť, ktorá predstavuje podnecovanie k diskriminácii, nepriateľstvu alebo násiliu. Rovnako podľa čl. 4 písm. a) Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (vyhláška MZV ČSSR č. 95/1974 Zb.) sú zmluvné štáty povinné za trestný čin vyhlásiť akékoľvek podnecovanie k rasovej diskriminácii, pod ktorou možno podľa čl. 1 ods. 1 považovať aj diskrimináciu založenú na národnostnom alebo etnickom princípe. A napokon, čl. 1 písm. a) rámcového rozhodnutia Rady EÚ 2008/913/SVV o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu a xenofóbie prostredníctvom trestného práva vyžaduje, aby členské štáty EÚ za trestné vyhodnotili úmyselné verejné podnecovanie k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo členovi takejto skupiny vymedzenej podľa (o. i.) národného alebo etnického pôvodu.

Z citovaných právnych noriem možno vyvodíť, že existencia takej zákonnej úpravy, ktorá umožňuje trestnoprávny postih za presne špecifikované verbálne trestné činy nielenže nie je a priori vylúčená (ako to obvinený Z. naznačuje), ale plne zodpovedá našim medzinárodným a európskym záväzkom.

Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý dlhodobo zdôrazňuje, že sloboda prejavu podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) sa netýka len prejavov, ktoré sú prijímané priaznivo a ktoré sa považujú za neškodné a indiferentné, ale tiež takých, ktoré sú konfliktné, šokujúce alebo znepokojivé (viď napr. rozsudky Perinçek proti Švajčiarsku z 15. októbra 2015, č. 27510/08, príp. Rekvényi proti Maďarsku z 20. mája 1999, č. 25390/94), v zmysle čl. 17 Dohovoru zásadne odmieta poskytovať ochranu prejavom, ktorými sa toto právo zneužíva. Ide o najzávažnejšie nenávisťné prejavy, ktoré útočia na podstatu demokracie, prejavy, ktorými sa rozširuje nacistická ideológia, popiera alebo zľahčuje holokaust, príp. prezentujú antisemitské názory (viď napr. rozsudok Witzsch proti Nemecku I z 20. apríla 1999, č. 41448/98, Garaudy proti Francúzsku z 24. júna 2003, č. 65831/01, príp. Ivanov proti Rusku z 20. februára 2007, č. 35222/04). Ako ESLP vysvetlil, ak demokratický štát poskytne úplnú slobodu hnutiam a osobám, ktoré ho chcú zničiť, povedie to k jeho zničeniu. Preto sa demokratický štát musí voči takýmto osobám brániť (viď koncept tzv. brániacej sa demokracie v rozsudku Vogt proti Nemecku z 26. septembra 1995, č. 17851/91).

Ochranu však podľa čl. 10 ods. 2 Dohovoru nemusia požívať ani expresívne prejavy s rasistickým či xenofóbnym podtónom alebo prejavy hanobiace etnické skupiny (viď napr. rozsudky Glimmerveen a Hagenbeek proti Holandsku z 11. októbra 1979, č. 8348/78, č. 8406/78, Norwood proti Veľkej Británii zo 16. novembra 2004, č. 23131/03). Rozhodnutie ktorému z kolidujúcich práv (právo na slobodu prejavu vs. ochrana práv a slobôd iných) dá v tom-ktorom prípade ESLP prednosť, závisí od toho, či obmedzenie slobody prejavu je stanovené zákonom, sleduje legitímny cieľ a predovšetkým, či je v demokratickej spoločnosti nevyhnutné. Vo všeobecnosti však platí, že takéto obmedzenie môže mať povahu trestnej sankcie a štrasburský súd v tomto smere dáva členským štátom určitý priestor na vlastný výklad a aplikáciu Dohovoru (ku konceptu tzv. voľného uváženia viď rozsudok vo veci Handyside proti Spojenému kráľovstvu zo 7. decembra 1976, č. 5493/72).

Na Slovensku je ochrana základných práv a slobôd v nadväznosti na príslušnosť k určitej národnosti alebo etnickej skupiny chránená v § 424 Tr. zák.

Podľa § 424 ods. 1 Tr. zák. s účinnosťou do 31. decembra 2015 kto sa vyhráža jednotlivcovi alebo skupine osôb pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine, pôvodu rodu alebo pre ich náboženské vyznanie, ak je zámenkou pre vyhrážanie sa z predchádzajúcich dôvodov, spáchaním zločinu, obmedzovaním ich práv a slobôd alebo kto také obmedzenie vykonal alebo kto podnecuje k obmedzovaniu práv a slobôd niektorého národa, národnosti, rasy alebo etnickej skupiny, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

Podľa § 424 ods. 3 písm. b) Tr. zák. s účinnosťou do 31. decembra 2015 odňatím slobody na dva roky až šesť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 verejne.

Z takto postavenej konštrukcie skutkovej podstaty trestného činu plynie, že obvinený Z. by naplnil znaky trestného činu v prípade, že by sa úmyselne:

- i) vyhrážal jednotlivcovi / skupine osôb pre ich príslušnosť k niektorej rase / národu / národnosti / farbe pleti / etnickej skupine / pôvodu rodu / náboženské vyznanie, spáchaním zločinu; alebo
- ii) vyhrážal jednotlivcovi / skupine osôb pre ich príslušnosť k niektorej rase / národu / národnosti / farbe pleti / etnickej skupine / pôvodu rodu / náboženské vyznanie, obmedzovaním ich práv a slobôd; alebo
- iii) vykonal obmedzenie práv a slobôd jednotlivca / skupiny osôb pre ich príslušnosť k niektorej rase / národu / národnosti / farbe pleti / etnickej skupine / pôvodu rodu / náboženské vyznanie; alebo
- iv) podnecoval k obmedzovaniu práv a slobôd niektorého národa / národnosti / rasy / etnickej skupiny.

Ako z právnych viet napadnutých rozhodnutí plynie, obvinený Z. bol uznaný vinným podľa § 424 ods.

1, ods. 3 písm. b) Tr. zák., keďže v čiastkových útokoch pod bodmi 1/ - 4/ podnecoval k obmedzovaniu práv a slobôd niektorého národa, národnosti, rasy alebo etnickej skupiny a čin spáchal verejne. Podľa mienky dovolacieho súdu, jeho konanie túto a ani žiadnu inú alternatívu vyššie citovanej objektívnej stránky trestného činu nenaplnilo.

Obvinený Z. v bode 1/ podnecoval k obmedzovaniu pasívneho volebného práva príslušníkov maďarskej menšiny (čl. 29 ods. 2 a 30 ods. 4 Ústavy SR), v bodoch 2/ a 3/ podnecoval k obmedzovaniu práva na súkromie, nedotknuteľnosť obydlia, osobnú slobodu, ľudskú dôstojnosť (pozn. podľa mienky dovolacieho súdu, skôr osobnú slobodu, ochranu súkromného a rodinného života, ochranu obydlia, slobodu pohybu a pobytu podľa čl. 17 ods. 1, čl. 19 ods. 1, ods. 2, čl. 21 ods. 1, čl. 23 ods. 1 Ústavy SR, ako aj niektorých hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv podľa V. oddielu II. hlavy Ústavy SR - napr. čl. 39, čl. 40, čl. 41 ods. 4, ods. 5 Ústavy SR) a napokon v bode 4/ ani nie je uvedené k obmedzovaniu akých práv a slobôd mal obvinený podnecovať (pozn. z výrokov sa však javí, že išlo o aktívne volebné právo podľa čl. 30 ods. 1, ods. 3 Ústavy SR). Z uvedeného plynie, že vo všetkých čiastkových útokoch ide o výsostne individuálne práva a slobody dané každému občanovi Slovenskej republiky (resp. jednotlivcovi) bez ohľadu na jeho pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie (čl. 12 ods. 2, ods. 4 Ústavy SR).

Posledná alternatíva objektívnej stránky však nesmeruje k ochrane individuálnych práv a slobôd, ale k ochrane kolektívnych práv a slobôd národa, národnosti, rasy a etnickej skupiny. Inými slovami, na rozdiel od ostatných alternatív, ktoré sa v súvislosti s konaním páchatel'a výslovne vyjadrujú o právach a slobodách jednotlivcov alebo skupiny osôb, v poslednej alternatíve sú chránené práva a slobody niektorého (v zmysle každého, ktoréhokoľvek) národa, národnosti, rasy alebo etnickej skupiny. Medzi takéto - kolektívne práva a slobody národa, národnosti, rasy alebo etnickej skupiny možno subsumovať napr. právo národa na sebaurčenie podľa čl. 1 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, resp. tie práva národnostných a etnických skupín, ktoré sú špecifikované v čl. 34 Ústavy SR (napr. právo spolu s ostatnými príslušníkmi rozvíjať vlastnú kultúru, rozširovať a prijímať informácie v ich materinskom jazyku, združovať sa v národnostných združeniach, zakladať a udržiavať vzdelávacie a kultúrne inštitúcie) alebo v Rámcovom dohovore na ochranu národnostných menšín (oznámenie MZV SR č. 160/1998 Z. z.). Možno teda súhlasiť s námietkou obvineného, že posledná alinea skutkovej podstaty neviaže prejav páchatel'a na práva a slobody príslušníkov chránených menšín, ale na práva a slobody menšín ako takých.

Aj historický vývoj skutkovej podstaty nasvedčuje správnosti zvoleného výkladu. Trestný čin podnecovania k národnostnej a etnickej nenávisti bol do § 198a Tr. zák. (140/1961 Zb.) zavedený zákonom č. 557/1991 Zb. s účinnosťou od 1. januára 1992 nasledovne: „Kto verejne podnecuje k nenávisti k niektorému národu alebo rase alebo k obmedzovaniu práv a slobôd ich príslušníkov, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.“ Takto - s drobnými zmenami (viď hlavne novelu č. 253/2001 Z. z.), boli zákonné znaky definované až do prijatia nového Trestného zákona (300/2005 Z. z.). S nadobudnutím jeho účinnosti, t. j. od 1. januára 2006 sa skutková podstata zmenila nasledovne: „Kto verejne a) sa vyhráža jednotlivcovi alebo skupine osôb pre ich príslušnosť k niektorému národu, národnosti, rase alebo etnickej skupine alebo pre ich farbu pleti, obmedzovaním ich práv a slobôd alebo kto takéto obmedzenie vykonal, alebo b) podnecuje k obmedzovaniu práv a slobôd niektorého národa, národnosti, rasy alebo etnickej skupiny, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.“

Od účinnosti nového Trestného zákona (300/2005 Z. z.) sa zákonodarca výslovne nevyjadruje o právach a slobodách príslušníkov menšín, ale o „menšinových právach“ ako takých (porovnaj § 356 ods. 1 Trestného zákonníka Českej republiky, ktorý si ponechal znenie z § 198a Trestného zákona č. 140/1961 Sb.). V nezmenenej podobe - pokiaľ ide o tento znak, ostala právna norma až do prijatia zákona č. 316/2016 Z. z., kedy s účinnosťou od 1. januára 2017 došlo k takej (v dôvodovej správe opäť nevysvetlenej) úprave, ktorá opätovne chráni práva a slobody príslušníkov menšín.

Momentálne platná a účinná právna úprava trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a

etnickej nenávisti podľa § 424 ods. 1 Tr. zák. tak znie:

„Kto verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, sexuálnu orientáciu, politické presvedčenie, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, alebo verejne podnecuje k obmedzovaniu ich práv a slobôd, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.“

S prihliadnutím na charakter popísaných zmien, len ťažko možno rezultovať, že tieto nemali nijaký vplyv na posudzovanie podmienok trestnej zodpovednosti. A hoci možno predpokladať, že schválením nového Trestného zákona (300/2005 Z. z.) došlo v rozoberanej časti k legislatívnej chybe (tomu nepriamo nasvedčuje osobitná časť dôvodovej správy k zákonu č. 257/2009 Z. z., ale aj názory odbornej literatúry, z ktorých sa javí, že účelom poslednej aliney § 424 ods. 1 Tr. zák. bola - napriek jej doslovnému zneniu, ochrana individuálnych práv a slobôd príslušníkov menšín), jej existencia v žiadnom prípade nemôže ísť na ťarchu obvinenému. Určovať, aké konanie bude a aké už nebude trestné, patrí medzi výsadné oprávnenia štátu, ktoré mu vyplývajú z jeho mocenského monopolu. Je teda na ňom, aby v zmysle zásady nullum crimen sine lege (vyjadrenej tiež v čl. 49 Ústavy SR a čl. 7 Dohovoru) dostatočne jasne a so zreteľom na zamýšľaný následok aj dostatočne určito, vymedzil skutkové podstaty jednotlivých trestných činov. V prípade, že sa tak nestane, ide táto jeho nedôslednosť na jeho škodu. Uvedené platí o to viac, že (ak skutočne išlo „len“ o legislatívnu nedokonalosť) „správne znenie“ skutkovej podstaty bolo dlhodobo súčasťou právnej úpravy a súčasťou právnej úpravy je opätovne od 1. januára 2017.

Účelom zásady „niet trestného činu, bez zákona“ je, aby nikto nebol trestaný za skutok, ktorý v čase jeho spáchania nebol trestným činom a aby tak adresáti trestných noriem mohli vopred prispôbiť svoje správanie a toto eventuálne korigovať takým spôsobom, aby nebolo trestnoprávne postihnuteľné (k tomu vid' rozsudok ESĽP Kokkinakis proti Grécku z 25. mája 1993, č. 14307/88, § 52). Súdny nie sú povolané na taký výklad znakov skutkovej podstaty trestného činu, ktorý - napriek ich gramatickému a rozumne akceptovateľnému výkladu, rozšíri podmienky trestnej zodpovednosti v neprospech páchatela, a to ani v prípade, že tým zrejme naplňajú pôvodný zámer zamýšľaný zákonodarcom. Ako bolo povedané, analyzované znenie nepripúšťa viacero interpretácií (žiadne individuálne „práva a slobody národa, národnosti, rasy alebo etnickej skupiny“ neexistujú, kým - naopak, kolektívne práva tohto druhu sú vo svete známe), a preto hoci zvolený výklad možno nereflektuje subjektívny zámer zákonodarcu, zodpovedá jeho gramatickému zneniu a nespôsobuje obsoľnosť rozoberaného ustanovenia. Pokiaľ teda obvinený Z. podnecoval k obmedzovaniu individuálnych práv a slobôd príslušníkov národnostnej menšiny a etnickej skupiny, nemohol naplniť znak iv) aliney skutkovej podstaty trestného činu podľa § 424 ods. 1 Tr. zák., ktorý až do 31. decembra 2016 (do účinnosti zákona č. 316/2016 Z. z.) chránil ich kolektívne práva.

Kvôli komplexnosti však najvyšší súd dodáva, že ani ii) alinea objektívnej stránky nebola konaním obvineného Z. naplnená. Znak „vyhrážania sa obmedzovaním práv a slobôd“ predstavuje taký vážne mienený prejav, ktorým páchatel' hrozí určitému jednotlivcovi / skupine osôb pre jeho príslušnosť k (zjednodušene) špecifickej menšine obmedzovaním jeho práv a slobôd, pričom prejav je spôsobilý vyvolať u osôb, ktorým sa hrozí, obavu z jeho naplnenia. Nejde pritom o to, či k obave reálne dôjde alebo nie, dôležité je, či páchatel' bol ochotný takúto vyhrážku naplniť. I napriek tomu, že obvinený vo väčšine prípadov svoje názory publikoval pod stránkou politickej strany, z jeho obsahu je zrejmé, že v ňom sám nehrozil obmedzovaním práv a slobôd, ale za takéto obmedzovanie sa zasadzoval, prihováral, k tomuto obmedzovaniu nabádal. V prípade obvineného Z. ide o typické podnecovanie, tzn. o taký vážne mienený prejav, ktorý je určený tretím osobám (ostatnej - spravidla väčšinovej spoločnosti) a má u nich vyvolávať nenávisť alebo nepriateľstvo voči niektorému národu, národnosti, rase alebo etnickej skupine, ktoré by odôvodňovalo následné obmedzenie ich práv a slobôd (opäť - po prijatí zákona č. 316/2016 Z. z. aj práv a slobôd ich príslušníkov).

Rezumuje uvedené, konanie obvineného Z. pod bodmi 1/ - 4/ nenapĺňa znaky zločinu podnecovania k

národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti podľa § 424 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. s účinnosťou do 31. decembra 2015 (k času spáchania skutku), a preto v týchto ustanoveniach dovolací súd skonštatoval porušenie zákona v jeho neprospech. Z uvedeného však nemožno vyvodíť, že popísaný skutok nenaplnia znaky žiadneho z trestných činov. Do úvahy - pokiaľ ide o čiastkové útoky pod bodmi 2/ - 4/, pripadá právna kvalifikácia podľa § 423 ods. 1 písm. a) Tr. zák. s účinnosťou do 31. decembra 2015. I keď z obsahu výrokov plynie, že tieto primárne smerujú k podnecovaniu obmedzovania práv a slobôd Rómov, avšak toto (obmedzovanie) je „legitimizované“ takými útokmi na ich vážnosť, že v niektorých častiach vykazujú znaky verejného hanobenia rómskeho etnika. Napokon, čiastkový útok pod bodom 4/ bol pôvodne - v obžalobe prokurátora a rozsudku okresného súdu, takýmto spôsobom právne kvalifikovaný.

Podľa § 423 ods. 1 Tr. zák. s účinnosťou do 31. decembra 2015:

„Kto verejne hanobí a) niektorý národ, jeho jazyk, niektorú rasu alebo etnickú skupinu, alebo b) jednotlivca alebo skupinu osôb pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine, pôvodu rodu, pre ich náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až tri roky.“

O hanobení možno hovoriť v prípade takého subjektívneho verbálneho alebo neverbálneho prejavu, ktorým páchatel hrubo uráža, resp. hrubo znevažuje (znižuje vážnosť) a) niektorý národ, jeho jazyk, niektorú rasu alebo etnickú skupinu, alebo b) jednotlivca alebo skupinu osôb pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine, pôvodu rodu, pre ich náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, pričom túto hrubú urážku, resp. znevažovanie možno vyvodíť nielen z obsahu uskutočneného prejavu, ale aj zo spôsobu a okolností, za akých bol učený. Nejde pritom o hanobenie, ak sa len konštatuje objektívne existujúci fakt, ktorý môže vyvolať negatívne reakcie (napr. národ, ktorý nemá demokratickú tradíciu alebo jazyk, ktorý je primitívny).

Z obsahu predneseného prejavu plynie, že obvinený pod bodmi 2/ - 4/ priamo alebo nepriamo označuje Rómov za „nadpočet pre slovenský rozpočet“, etnikum, ktoré „nepripieva do štátnej pokladnice“, „neplatí dane a odvody“, „nezodpovedne sa rozmnožuje“, za „analfabetov“, ktorí žijú „v cigánskych osadách na cudzích pozemkoch a obydlích bez stavebného povolenia“, „mentálne zaostalých, chorých a špinavých“, ako skupinu „agresívnych, zaostalých a primitívnych tlúp“, „daromných a lenivých cigánov, ktorí sa nechcú vzdelávať a pracovať“, „darebákov“, ktorí „nezákonne okupujú pozemky“, príp. ako „mentálne nespôsobilých“. Podľa mienky najvyššieho súdu, množstvo a intenzita prednesených urážok (ale aj spôsob a okolnosti, za akých boli prednesené) odôvodňujú záver o hrubom znevažovaní rómskeho etnika. Nemožno sa stotožniť s obranou obvineného, že len poukazoval na problematiku zneužívania štátnych dávok na úkor ostatnej spoločnosti zo strany „niektorých jedincov tohto etnika“. Z obsahu, ale predovšetkým celkového kontextu prednesených výrokov jednoznačne vyplýva, že obvinený medzi príslušníkmi rómskeho etnika nerozlišuje, ich správanie paušalizuje, a to práve v závislosti od príslušnosti k tomuto etniku (v tomto smere viď rozsudok Seurot proti Francúzsku z 18. mája 2004, č. 57383/00, v ktorom ESLP citlivo reagoval na zovšeobecňujúce negatívne tvrdenia o moslimských prisťahovalcoch). Súd preto nemal pochybnosť, že výroky obvineného nemali byť - jeho slovami „pozitívne konštruktívne“, nemali prispievať k celospoločenskej diskusii o tzv. rómskej otázke (a to prípadne aj legitímnou kritikou nežiaducich javov vyskytujúcich sa v rómskej populácii). Naopak, prejav obvineného mal účinný, až hrubo urážajúci charakter.

Z hľadiska spôsobu prednesenia namietaných výrokov treba doplniť, že išlo o statusy uverejnené na verejných facebookových profiloch, ktoré boli zdieľané desiatkami ďalších užívateľov, zásadne končili pozdravom „Na stráž!“, pričom v bode 4/ bol prejav doplnený o vyobrazenie tetovania obvineného, obsahujúceho orlicu s dvojkrížom a nápisom „Slovenský štát“. I keď dokazovanie nebolo vedené v tom smere, či citovaný pozdrav s použitým vyobrazením naplnia znaky niektorej zo skutkových podstát extrémistického trestného činu (preto ani nebola podaná obžaloba), už len samotné prednesenie citovaných výrokov, doplnené o pozdrav a fotografiu nepochybne vzbudzujúcu historické reminiscencie z čias vojnového Slovenského štátu (ktorý sa podieľal na likvidácii vlastných občanov - medzi inými aj

rómskeho pôvodu), zvyšuje závažnosť takto predneseného prejavu. Aj ostatné okolnosti prípadu, a to predovšetkým fakt, že facebookové profily boli určené na politickú činnosť obvineného (nešlo teda o len o hrubú demagógiu osobnostne nezrelého jedinca, ale o vedomú činnosť politicky aktívnej osoby, ktorá sa takýmto spôsobom usiluje získať verejnú podporu), vedú najvyšší súd k záveru, že tieto boli spôsobilé hrubšieho útoku na vážnosť rómskeho etnika (viď rozsudok EŠLP vo veci Féret proti Belgicku zo 16. júla 2009, č. 15615/07, kde súd v neprospech sťažovateľa vyhodnotil, že jeho prejav bol učený na predvolebných letákoch).

Pokiaľ v tomto smere obvinený poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu pod sp. zn. 4 Tdo 49/2012, možno skonštatovať, že tento je založený na úplne odlišných skutkových okolnostiach. V tam prejednávanom prípade išlo o jeden konkrétny výrok, vo vzťahu ku ktorému sa nepodarilo preukázať subjektívnu stránku trestného činu. Navyše, súd v tejto súvislosti poukázal na jazykový význam pojmu „Cigán“, ktorý ako vysvetlil (na rozdiel od pojmu „cigán“ - v zmysle klamár, luhár, ktorý v bode 3/ a 4/ používa obvinený Z.), nemožno považovať za urážlivý, keďže podľa Krátkeho slovníka slovenského jazyka, označuje príslušníka spoločenskej skupiny indického pôvodu žijúceho miestami ešte potulným životom (novšie Róm). Obvinenému Z. sa však nekládlo za vinu, že by príslušníkov rómskeho etnika hanobil označením „Cigáni“.

V novom konaní bude preto úlohou okresného súdu nanovo posúdiť trestnosť konania obvineného Z. a vo vzťahu k tomu čiastkovému útoku, ktorý v čase spáchania skutku nevykazoval znaky žiadneho z trestných činov (podľa Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015), postupovať podľa § 285 písm. b) Tr. por., aby následne so zreteľom na znenie druhej vety § 2 ods. 1 Tr. zák. a novelu č. 316/2016 Z. z. súd tie čiastkové útoky, ktoré vykazovali znaky trestného činu, správne právne kvalifikoval.

Krajský súd totiž pochybil nielen vtedy, keď dospel k nesprávnemu záveru, že konanie obvineného naplnilo zákonné znaky pokračovacieho zločinu podľa § 424 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. s účinnosťou do 31. decembra 2015 a s trestnou sadzbou 2 - 6 rokov, ale aj vtedy, keď v rozpore s druhou vetou § 2 ods. 1 Tr. zák. jeho konanie neposúdil podľa neskôr účinného a pre páchatelia priaznivejšieho zákona č. 316/2016 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2017 ako pokračovací prečin podľa § 424 ods. 1 Tr. zák. s trestnou sadzbou do 3 rokov. Novelou č. 316/2016 Z. z. došlo totiž k takej zmene skutkovej podstaty, že z ods. 3 písm. b) vypadol kvalifikačný moment trestného činu spáchaného „verejne“ a tento sa stal súčasťou základnej skutkovej podstaty podľa ods. 1. Keďže k vyhláseniu napadnutého rozsudku došlo 1. februára 2017, t. j. po účinnosti predmetnej novely a žalovaná trestná činnosť bola páchaná prostredníctvom sociálnej siete Facebook - verejne podľa § 122 ods. 2 písm. a) Tr. zák., krajský súd (keď už vychádzal z nesprávneho právneho názoru) mal na túto okolnosť prihliadnuť a konanie obvineného prekvalifikovať.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.

Pokiaľ ide o námietku obvineného Z., podľa ktorej mu bolo obvinenie vznesené nezákonne, keďže sa tak stalo výhradne na podklade odborného vyjadrenia SNSLP, táto sa nezakladá na pravde.

So vznesenou námietkou sa vysporiadal už krajský súd, keď na s. 7 - 8 vysvetlil, že namietané odborné vyjadrenie bolo nadbytočné a nemohlo mať vplyv na právne posúdenie veci. Len orgánom činným v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“) a súdom je v rámci jednotlivých štádií trestného konania zverená úloha posudzovať, či určitý skutok ne / vykazuje znaky trestného činu (§ 145 ods. 1 Tr. por.). Pokiaľ si teda OČTK za účelom právneho hodnotenia prednesených výrokov pribrali do konania SNSLP, potom takýto postup bol síce nesprávny, no nemal vplyv na zákonnosť vydaného uznesenia.

Len kvôli úplnosti najvyšší súd dodáva, že k vydaniu uznesenia o vznesení obvinenia vo vzťahu k čiastkovému útoku pod bodom 1/ došlo 4. novembra 2015, tzn. po tom, čo už niekoľko týždňov bol na sociálnej sieti zverejnený status Slovenskej ľudovej strany - ZO Revúca, ktorý bol podpísaný menom „F. Z.“ a v ktorom jeho autor vyzýval k obmedzovaniu práv a slobôd príslušníkov maďarskej národnostnej

menšiny. Keďže v danom čase polícia mala poznatky, že osoba „F. Z.“ v roku 2014 kandidovala za túto politickú stranu do mestského zastupiteľstva v Revúcej, že predmetný profil bol verejný (viď znalecký posudok z 2. novembra 2015; č. l. 85) a že počas domovej prehliadky boli v byte obvineného nájdené notebooky, USB-kľúče, resp. DVD - nosiče (okrem iných aj s nápismi „ĽSNS - Krásna Hôrka 29.09.2012“, príp. „Tiso 13.10.2012“), bolo možné dôvodne predpokladať, že trestný čin spáchala konkrétna osoba (§ 206 ods. 1 Tr. por.). Totožný záver možno formulovať vo vzťahu k čiastkovým útokom pod bodom 2/ - 4/, kde bolo trestné stíhanie začaté a obvinenie vznesené podľa § 199 ods. 1 Tr. por. v spojení s § 206 ods. 1, ods. 2 Tr. por. 7. januára 2016, a to na podklade ďalších, v skutkovej vete citovaných statusov uverejnených na verejnom facebookovom profile Slovenskej ľudovej strany - ZO Revúca, Nezávislého Slovenska, resp. osobnom profile „F. Z.“, autorom ktorých mala byť zakaždým osoba vystupujúca pod menom „F. Z.“. Táto jeho identita sa potvrdila výsluchom samotného obvineného Z., keď 4. novembra 2015 (v procesnom postavení obvineného vo vzťahu k bodu 1/) priznal, že menované facebookové profily vytvoril on (na účely jeho politickej činnosti) a rovnako len on do nich vkladal príspevky a mal od nich prístupové heslá (č. l. 31 a nasl.). Aj z výsledkov znaleckého skúmania zo 4. januára 2016 vyplynula obsahová zhoda fotografií zaistených počas domovej prehliadky u obvineného (na USB - kľúčoch a pevnom disku notebooka) s fotografiami umiestňovanými na predmetné facebookové profily (č. l. 99 a nasl.). Za tejto situácie v žiadnom prípade nemožno dospieť k záveru, že k vydaniu uznesení došlo nezákonne, keďže im predchádzalo iba právne irelevantné odborné vyjadrenie SNSĽP.

Na podklade vyššie formulovaných úvah dospel dovolací súd k záveru, že rozsudkami krajského a okresného súdu bol z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. porušený zákon v § 424 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. s účinnosťou do 31. decembra 2015, a preto tieto zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

I keď v danom prípade išlo o pochybenia rýdzo právneho charakteru a krajský súd ich v odvolacom konaní mal možnosť napraviť (k porušeniu § 2 ods. 1 Tr. zák. došlo práve na krajskom súde), v úsilí zaistiť obvinenému Z.o možno najširší rozsah obhajovacích práv (predovšetkým právo podať proti rozsudku odvolanie), považoval najvyšší súd za vhodné vrátiť vec až na súd prvého stupňa.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.